

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
13/207-13 601.0/SVVE

Dato:
Oslo, 23.04.2013

Høring - Hindre for digital verdiskaping - Rapport fra utvalg som har vurdert muligheter og hindringer for digital verdiskaping.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til deres brev vedrørende ovennevnte høring.

LO er fornøyd med at FAD har tatt initiativ til nedsettelsen av Digitutvalget som nå har levert NOU 2013:2 om hindre for digital verdiskaping. Norge er et høykostland med et høyt velstandsnivå. For å kunne forsvare en slik videre utvikling i stadig tøffere konkurranse fra lavkostland, må Norge for å være konkurransedyktig fremover ha svært høy produktivitet. Utvikling av digitale tjenester og digitalt innhold vil være essensielt for å øke produktiviteten ytterligere.

LO mener at norsk verdiskaping relatert til IKT og digitalisering primært vil være knyttet til innovasjon innen næringsgrener eller klynger hvor Norge i dag er ledende. Eksempler på næringsklynger hvor Norge har komplette verdikjeder og er verdensledende innen olje- og gass-, maritim- og marin sektor.

LO mener videre at offentlige data som kartdata, meteorologiske data, trafikkdata, økonomiske- og statistiske data vil kunne være viktige råstoff for å lage digitale tjenester. LO støtter utvalgets anbefaling om at slike data tilrettelegges for økt deling. LO støtter i hovedsak de tiltak som utvalget foreslår, men har noen kommentarer til enkeltkapitlene i rapporten.

Utvalget har valgt å tolke mandatet snevert, og fokuserer i det alt vesentlige på digital tjenestetutvikling. Dette preger også drøftingen av den norske nærings- og innovasjonspolitikken. Det betyr at verken IKT-industri eller -varehandel er behandlet. Utvalget drøfter heller ikke miljø og klimatiltak der IKT er et sentralt verktøy eller effekten av universell utforming av IKT i et verdiskapingsperspektiv.

Sammendraget

At man i rapporten tenker sektorovergripende støttes. LO er derimot skeptisk til midlertidigheten i prosjektorganiseringen og er av den oppfatning at dette ikke er en enkelt reise, men en lengre tilstand av konstant utvikling i mange år framover. LO mener at den bør være permanent.

Kapittel 2

LO mener det er viktig at rammevilkårene for digitale tjenester blir geografisk uavhengig, for å opprettholde en desentralisert bosetting og næringsstruktur. Et slikt mål vil også kunne bidra til å øke mulighetene for mer næringsvirksomhet i distriktene.

Målsettingene på kapasitet og at den må være balansert støttes, men med det forbehold at kapasitetsmål fort blir utdatert. En eventuell Digitaliseringsdirektør må også ha et ansvar for å drive fram en storstilt fiberutbygging. Befolkningen i Norge har varierende kapasitetstilbud etter bosted. Enkelte steder vil det derfor være god tilgang på kapasitet og større konkurranse, mens det i andre områder vil være dårligere tilbud og mindre konkurranse. Begrenset, dårlig eller ingen tilgang til digitale tjenester kan medføre at digitale skiller befester seg i befolkningen, spesielt innenfor visse grupper. Den digitale infrastrukturen er grunnmuren for den videre digitaliseringen og båndbredde med høy kapasitet er grunnleggende for fremtidens digitale tjenester.

LO mener derfor at det er av vesentlig betydning at den nødvendige oppdatering av kabelnettverket gjøres gjennom en storstilt utbygging av fiberstruktur. Den gir helt andre muligheter til å øke kapasiteten til brukerne enn kobber/koaks kabel eller dagens WLAN strukturer.

Virkemiddelsatsingen på utbygging av fiberstrukturen er ikke kraftig nok. Bruk av markedskreftene og en begrenset tilrettelegging vil ikke løse behovet i de områdene som ikke kan bli bedriftsøkonomisk regningsvarende. Utvalgets forslag til å subsidiere utbygging i slike områder, etter at det er helt avklart at det ellers ikke blir bygd ut, vil i mange år kunne medføre at grisgrendte strøk blir «hengende» etter. Noe som vil kunne medføre sentralisering av næringsvirksomhet og bosetting. Så lenge utbyggingen av infrastruktur skjer på kommersielt grunnlag vil denne skjevheten bli stående.

Avhengigheten av moderne tele/it og bredbåndsnett til alle husstander og alle næringsbygg er blitt et faktum. Det er like klart behov for elektronisk kommunikasjon som det er behov for vei, vann, kloakk og strøm.

For å oppnå en planmessig og mest samfunnsøkonomisk utbygging av IKT-infrastruktur bør dette skje i regi av en samlet plan. I den sammenheng bør IKT-infrastrukturen samles i et statlig utbyggingsselskap. Deretter, på lang sikt, samling av all infrastruktur i et statlig selskap. På kort sikt er det viktig at man unngår kostnadskrevenne parallell utbygging av infrastruktur, og om nødvendig må reguleringen av infrastruktur styrkes for å slippe til tredjepart.

Sikkerhet

Lov, regelverk og datatilsynets mandat gir ikke det norske folk den datatrygghet det ønsker. Bedriftene som behandler persondata flytter i dag data over landegrensene, og gir tilgang til norske persondata i stadig større grad. Det som er vitalt for den enkelte borger er ikke alltid vitalt for næringslivet eller offentlig forvaltning. LO mener derfor at lov og regelverk bør innstrammes vesentlig på dette feltet og datatilsynets mandat må endres tilsvarende.

Kapittel 3

Det sterke og til dels ensidige fokuset på digital tjenesteutvikling farger drøftingene av virkemiddelapparatet. Utviklingen av IKT-industri krever langsiktighet og samarbeid mellom ulike sektorer og aktører. Satsing på industri er også viktig for å økt forskning og innovasjon på IKT-feltet. Det er vanskelig å se hvordan aktører i underholdningsindustrien skal bli i stand til å ta ansvaret for å øke norsk forskningsinnsats opp mot nordisk nivå.

Opprettelsen av et overordnet digitaliseringsprosjekt ledet av en norsk digitaliseringsdirektør vil ikke kunne løse denne oppgaven. Det er heller ikke innlysende at dette grepet vil kunne løse oppgaven med tverrsektoriell samordning. Næringsdepartementet må ha ansvaret for å legge til rette for utvikling av IKT-næringene, samt for den tverrsektorielle samordningen. Utvalgets drøfting av næringsnøytralitet versus selektiv næringspolitikk er lite utfyllende, og slik vi tolker kapitlet, konkluderer utvalget med at de anbefaler næringsnøytral næringspolitikk. Dermed står utvalget igjen med innovasjonspolitikken som virkemiddel, som er vanskelig å målrette og gir små forhåpninger om positive endringer for dette feltet. Det er, i følge utvalget: "samlet sett lite som tyder på at fordelingen av støtten gjennom den smale innovasjonspolitikken er en direkte barriere mot digital tjenesteutvikling." Utvalget ender i stedet opp med å ønske seg større tjeneste- og anvendelsesorientering i prosjekter og satsinger, samt bedre overordnet innretning på tiltakene og nivå på virkemiddelbruken. Videre ønsker utvalget seg utviklet verktøy for måling av digital verdiskaping, at det skal klargjøre betydningen av sektorpolitikk og reguleringer på andre områder enn den tradisjonelle næringspolitikken har for den digitale verdiskapningen.

De sistnevnte oppgavene burde vel strengt tatt utvalget ivarettatt. Tjeneste eller anvendelsesorientering av prosjekter og satsinger krever profesjonelle etterspørere, det vil si store og kompetente kunder eller miljøer som IKT-industri eller aktører som anvender og/eller utvikler IKT.

LO mener det må føres en aktiv næringspolitikk. IKT politikken må ha et bredere perspektiv enn hva utvalget har valgt. IKT-industri og -handel er en viktig del av en samlet IKT-politikk. I tillegg må virksomheter hvor IKT kan gjøre en avgjørende forskjell, også tas inn i en overordnet IKT-politikk, som for eksempel helse, energi og miljø.

Kapittel 4

Det vil alltid være diskusjoner om hvor lenge et åndsverk skal være beskyttet. De ulike rettighetene må avklares tydeligere for å unngå interessekonflikter, slik at ikke strid og konflikter gjør at publisering utsettes i mange år.

LO ser ikke behov på nåværende tidspunkt å gjøre endringer i åndsverkløven.

Kapittel 5

LO mener det er viktig å opprettholde støtteordningene til film og litteratur i sin nåværende form som kobles til produksjonsmåter. Tilsvarende å opprettholde pressestøtte med den vinklingen den har.

Kapittel 6

Befolkningen i Norge er dyktig og langt fremme i bruk av digitalt verktøy sammenlignet med mange andre nasjoner. For å sikre et fremgangsrikt og effektivt næringsliv og en digitalisert offentlig sektor er det helt nødvendig med økt tilgang på IKT-kompetanse. Yrkesutøvere i alle deler av samfunnet må ha en viss teknologisk innsikt og basiskunnskap. Et nasjonalt kompetansegap og kompetanseunderskudd vil kunne medføre at viktige nasjonale prosjekter, samfunnsoppgaver, forsknings- og utviklingsoppgaver ikke har tilgang på den nødvendige kompetanse.

LO støtter derfor at dataprogrammering og innføring i hvordan teknologien fungerer blir et valgfag i skolen. For å kunne opprettholde og utvikle kompetansen er det også nødvendig at etter- og videreutdanningen forsterkes for alle yrkesutøvere.

Kapittel 7

Digitaliseringsutvalget har i for liten grad viet personvernutfordringene oppmerksomhet i offentlig forvaltning. Som kjent legger Regjeringen opp til i sitt digitaliseringsprogram at digital kommunikasjon skal være hovedregelen for all kontakt med forvaltningen. Dette vil føre til at personvernutfordringene vil øke. LO mener at utfordringene som ligger i dette burde vært problematisert.

LO er enig i at det er behov for en sterkere samordning av digitaliseringen av offentlig sektor. Ansvar for gjennomføringen av tiltakene i digitaliseringsprosjektet synes å være spredd på for mange departement, som for øvrig er videreføring av ansvarsfordelingen beskrevet i St.meld. 17 i 2006 "Eit informasjonssamfunn for alle". Dette stiller store krav til å sikre en gjennomføringskraft som står i forhold til ambisjonene.

Kapittel 8

LO deler Digitutvalgets syn på at det må tilføres friske midler for å oppnå en del av de målsetninger man er ute etter og som ikke er mulig å få til innenfor nåværende økonomiske rammer. Dette gjelder blant annet forsering av bredbåndsutbygging i ikke-lønnsomme områder, den digitale skolesekken og kompetansehevingstiltak for lærere og annet undervisningspersonell. LO mener at disse kostnadene vil oppveies av den generelle styrkingen av nødvendig digital kompetanse blant elever og studenter og økt inntjening i lokalt og regionalt næringsliv, samt besparelser i offentlig sektor som kan effektiviseres gjennom økt digitalisering. Økt kunnskap om informasjonssikkerhetstiltak vil sikre norske verdier bedre.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Kristian Tangen
(sign.)

Svein Vefall
(sign.)

Saksbehandler: Svein Vefall

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.